

ГЛАВА XVII

ПОСЛЕДНИ АСЕНОВЦИ

Упадъкъ на държавата при Калимана I (1241—1246) и Михаилъ Асена (1246—1257). — Загубата на тракийскитѣ и македонскитѣ провинции. — Убийството на Михаила, последния отъ Асеновци, отъ Калимана II.

Иванъ Асень II оставилъ за наследникъ сина си отъ дъщерята на маджарския кралъ деветгодишния *Коломанъ* или *Калиманъ I*. Настояниците на младия царь възобновили съюза съ Ватацеса, следъ което франкитѣ сключили примирие за две години както съ тѣхъ, тъй и съ Ватацеса¹.

Връщането на татаритѣ отъ Хърватско презъ Сърбия и България въ Русия имало твърде пагубни последици за страната; тогава или, може би, малко по-късно България била принудена да плаща данъкъ на татаритѣ, които отъ тогава насетне, та почти въ продължение на половинъ вѣкъ имали не малко влияние върху сждбинитѣ на България, макаръ, разбира се, не въ такава степенъ, въ каквата върху Русия². Грамотата, дадена на Зографския манастиръ³ и безуспѣшното настояване на папа Инокентий IV България да се присъедини къмъ римската църква⁴ — ето само това сж по-важнитѣ събития презъ кжсото Калиманово царуване.

Императоръ Ватацесъ, необезпокояванъ въ Европа следъ Асеновата смъртъ, въ 1242 г. нападналъ солунския императоръ Ивана, но постигналъ само това, последниятъ да се отрече отъ императорската си титла. Въ 1246 г. той предприелъ походъ срещу Димитра, Ивановия братъ и наследникъ. По пжтъ къмъ Солунъ Ватацесъ, въ края на септемврий, получилъ въ манастиръ Вире (сега гр. Фере или Фереджикъ) на р. Марица съобщение, че Калиманъ умрѣлъ; прѣсналъ се слухъ, че билъ отровенъ. Ватацесъ веднага решилъ да нападне българитѣ и да имъ отнеме земитѣ, които по-рано съ негово съгласие бѣ завзелъ съюзникътъ му Асень. Нападението срещу Сересъ, съ което започнала завоевателната война, излѣзло сполучливо. Долната част на града, защитена още отъ Калояново време съ стари стени, била лесно превзета, а самиятъ началникъ на крепостта, Драгота, безъ съпротива се предалъ. За награда той получилъ голѣма сума пари и пурпурни дрехи. Безъ съпротива се предали сжщо тъй и жителитѣ на укрепления и намиращия се въ подножието на Пиринъ-планина Мелникъ (*Μελνικος*), по произходъ гърци отъ Пловдивъ. Въ течение на нѣколко седмици подъ негова властъ паднала цѣлата Родопска областъ заедно съ Челино и Станимака, цѣла Македония съ Стобъ и Хотово (неизвестно, где се намира), Велбждъ, Скопие, Велесъ, Просѣкъ и областта Овче поле. Между това епирскиятъ деспотъ *Михаилъ II* се възползувалъ отъ това забъркано положение, за да земе Албания и западна Македония. И така, въ три месеци, всички Асенови завоевания били изгубени⁵.